

الله
البر الرحيم
بسم

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی اردبیل
دانشکده پرستاری مامایی

پایان نامه

دوره کارشناسی ارشد در رشته پرستاری

گرایش مراقبتهای ویژه پرستاری

عنوان

بررسی تاثیر آموزش بر عملکرد پرستاران در ساکشن داخل تراشه بیماران
بخش های مراقبت ویژه مرکز آموزشی درمانی امام خمینی شهر اردبیل

استاد راهنما

دکتر بهروز دادخواه

استاد مشاور

محمدعلی محمدی

نگارنده

فاطمه محمدی مجدر

اسفند ماه ۱۳۹۸

کد پایان نامه: ۳۹

شکر شایان تثار ایزد منان که توفیق را رفیق
راهم ساخت درهای علم را بر ما گشود و
عمری و فرصتی عطا فرمود تا بدان بنده
ضعیف خویش را در طریق علم و معرفت
بیازماید.

بارالها! درود بی پایانت را بر وجود گرامی محمد
(ص) نازل فرما که بر گنجینه وحی تو امانت دار
است، از همه خلقت ارجمندتر است و یکتا گل
برگزیده بوستان بندگان توست و راهنمای
نکویی ها و گشاینده در برکات و فضایل است.
خداوندا به ما توفیق تلاش در شکست، صبر در
نومیدی، رفتن بی همراه، جهاد بی سلاح، کار
بی پاداش، فداکاری در سکوت، دین بی دنیا،

مذهب بی عوام، عظمت بی نام، خدمت بی
نان، ایمان بی ریا، خوبی بی نمود، گستاخی بی
خامی، مناعت بی غرور، تنهایی در انبوه جمعیت
و دوست داشتن بی آنکه دوستت بدارند را
عنایت فرما

تقدیم به :

محضر مولا و آقا امام زمان عجل الله

تقدیم با بوسه بر دستان پر مهر **پدرو مادر**
عزیزتر از جانم:

مقدسترین واژگان در لغت نامه دلم، پدر و مادر
مهربانم که زندگیم را مدیون مهر و عطوفت ایشان
می دانم.

تقدیم به **همسرم** به پاس قدردانی از قلبی آکنده
از عشق و معرفت که محیطی سرشار از سلامت و

امنیت و آرامش و آسایش برای من فراهم آورده است. همدلی که با واژه نجیب و مغرور تلاش آشنایی دارد و تلاش راستین را می شناسد و عطر روبایی آن را استشمام می کند و مرا در راه رسیدن به اهداف عالی یاری می رساند .

تقدیم به **دختران** عزیزم ، نوگلان خندان زندگیم که وجودشان شادی بخش و مایه آرامش من است.

تقدیم به **خواهران ، برادران و دوستان** عزیزم که در تمامی لحظات زندگیم رفیق راهم بودند.

تقدیم به پرستاران عزیزی که با سعه صدر و خوشرویی رونق افزای اندیشه و خاطرمد بودند. کمال سپاس را دارم و از درگاه خداوند سعادت و کرامت و سلامتی آن بزرگواران را خواهانم.

آنچه به دستهای پر مهر شما می سپارم، تحفه‌ای است ناچیز به پاس صبوریتان که صفحه صفحه آن چیزی جز عشق و سپاس نیست.

تشکر و قدردانی

به مصداق «من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق» بسی شایسته است از اساتید فرهیخته و فرزانه بویژه از استاد راهنما **جناب آقای دکتر بهروز دادخواه** که با فروتنی و کمال سعه صدر، زحمت راهنمایی این رساله را بر عهده گرفتند.

و از استاد مشاور **آمار جناب آقای محمدعلی محمدی** که همواره راهنما و راه گشای نگارنده در اتمام و اکمال پایان نامه بوده،

و از استاد **صبور جناب آقای واحد علانی** که همواره استاد و راهنمای راهم بودند، کمال امتنان و تقدیر و تشکر خود را اعلام مینمایم.

تقدیر و سپاس ویژه از داوران محترم **سرکار خانم دکتر معصومه آقامحمدی، جناب آقای دکتر مهدی اجری و جناب آقای دکتر محمد حسن پور** که با حساسیت و ریزینی خاص مرا در اصلاح و ارتقاء پایان نامه یاری نمودند.

تقدیر و سپاس از اساتید محترم دانشکده پرستاری و
مامایی اردبیل و تمام کسانی که با صبر و حوصله
مرا یاری نمودند تا این پایان نامه را به پایان برسانم.

چکیده

زمینه و هدف: ساکشن داخل تراشه به روش اصولی، ایمن و استاندارد توسط پرستاران می‌تواند باعث کاهش عوارض و بستری در بیمارستان و مرگ و میر بیماران بدحال شود. این مطالعه به منظور تعیین تاثیر آموزش بر عملکرد پرستاران در ساکشن داخل تراشه بیماران بخش‌های مراقبت ویژه مرکز آموزشی درمانی امام‌خمینی شهر اردبیل براساس شاخص‌های بالینی انجام گردید.

روش بررسی: این مطالعه یک کارآزمایی بالینی تصادفی شده و یک‌سوکور است که روی ۴۷ پرستار شاغل در بخش‌های مراقبت ویژه مرکز آموزشی درمانی امام‌خمینی شهر اردبیل در سال‌های ۹۷ و ۹۸ انجام شد. تمامی پرستارانی که معیارهای ورود به مطالعه را داشتند انتخاب و با تخصیص تصادفی در گروه‌های مداخله و کنترل قرار گرفتند. ابزارهای گردآوری داده‌ها، فرم اطلاعات جمعیت-شناختی، چک‌لیست‌های استاندارد عملکرد پرستاران در ساکشن لوله تراشه و تراکتوستومی و اندیکاسیون بالینی آن بودند. داده‌ها با استفاده از آزمون‌های آماری مجذور کای دو، فیشر دقیق، من-ویتنی، ویلکاکسون و مک نمار تحت نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲ تجزیه و تحلیل گردید.

نتایج: میانگین و انحراف معیار نمرات عملکرد پرستاران گروه مداخله و کنترل در ساکشن قبل از آموزش به ترتیب $12/04 \pm 3/08$ و $12/29 \pm 2/38$ بود ($P=0/75$) که این میزان یک ماه پس از آموزش به $15/13 \pm 2/78$ و $12/16 \pm 2/82$ تغییر یافت ($P=0/001$). همچنین برای مقایسه میانگین و انحراف معیار امتیاز عملکرد ساکشن قبل و بعد از مداخله در دو گروه از ویلکاکسون استفاده شد که در گروه مداخله معنادار بود ($P=0/001$).

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد آموزش استانداردهای ساکشن داخل تراشه باعث ارتقاء عملکرد پرستاران بخش‌های مراقبت ویژه می‌گردد. از این رو پیشنهاد می‌شود آموزش اصول صحیح ساکشن در برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌های سیستم بهداشت و درمان مد نظر قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: ساکشن داخل تراشه، آموزش، عملکرد، پرستاری، بخش مراقبت ویژه

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: مقدمه و بیان مسئله.....	۱
۱-۱. مقدمه.....	۲
۲-۱. بیان مسئله.....	۳
۳-۱. تعریف واژه ها (نظری و عملی).....	۷
۴-۱. اهداف.....	۹
۱-۴-۱. هدف کلی.....	۹
۲-۴-۱. اهداف اختصاصی.....	۹
۳-۴-۱. اهداف کاربردی.....	۹
۵-۱. فرضیات پژوهش.....	۱۰
فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق.....	۱۱
۱-۲. مقدمه.....	۱۱
۲-۲. چارچوب پنداشتی.....	۱۲
۱-۲-۲. آموزش.....	۱۲
۲-۲-۲. آموزش پرستاری.....	۱۳
۳-۲-۲. عملکرد.....	۱۵
۴-۲-۲. ارزشیابی عملکرد.....	۱۶
۵-۲-۲. بخش مراقبتهای ویژه.....	۱۷
۶-۲-۲. مداخله راه هوایی.....	۲۱
۷-۲-۲. ساکشن داخل لوله تراشه.....	۲۷
۳-۲. مروری بر مطالعات انجام شده.....	۳۰

۳۰ ۱-۳-۲. مطالعات داخلی
۳۳ ۲-۳-۲. مطالعات خارجی
۳۹ فصل سوم: مواد و روش تحقیق
۳۹ ۱-۳. مقدمه
۳۹ ۲-۳. روش پژوهش
۴۰ ۱-۲-۳. جامعه پژوهش
۴۰ ۲-۲-۳. محیط مطالعه
۴۰ ۳-۲-۳. نمونه پژوهش
۴۰ ۴-۲-۳. روش نمونه گیری و تعداد نمونه
۴۰ ۵-۲-۳. معیارهای ورود نمونه ها به مطالعه
۴۱ ۶-۲-۳. معیارهای خروج نمونه ها از مطالعه
۴۱ ۳-۳. ابزار گردآوری داده ها و نحوه تعیین روایی و پایایی
۴۱ ۱-۳-۳. برگه مشخصات فردی- اجتماعی پرستاران
۴۱ ۲-۳-۳. برگه مشخصات فردی - اجتماعی بیماران
۴۲ ۳-۳-۳. چکلیست اندیکاسیون بالینی نیاز به ساکشن داخل تراشه
۴۲ ۴-۳-۳. چکلیست ارزیابی عملکرد پرستاران در ساکشن داخل تراشه
۴۳ ۴-۳. روش اجرای مطالعه
۴۶ ۵-۳. تجزیه و تحلیل داده ها
۴۷ ۶-۳. ملاحظات اخلاقی
۴۸ فصل چهارم: یافته های پژوهش
۴۹ ۱-۴. مقدمه
۴۹ ۲-۴. مشخصات فردی- اجتماعی پرستاران
۵۰ ۳-۴. مشخصات فردی- اجتماعی بیماران

- ۳-۴. یافته های توصیفی و تحلیلی براساس اهداف مطالعه..... ۵۱
- ۳-۴-۱. هدف اول: تعیین سطح عملکرد پرستاران گروه مداخله و کنترل در ساکشن داخل تراشه بیماران بخشهای مراقبت ویژه مرکز آموزشی درمانی امام خمینی شهر اردبیل قبل از مداخله..... ۵۱
- ۳-۴-۲. هدف دوم: تعیین سطح عملکرد پرستاران گروه مداخله و کنترل در ساکشن داخل تراشه بیماران بخشهای مراقبت ویژه مرکز آموزشی درمانی امام خمینی شهر اردبیل بعد از مداخله..... ۵۲
- ۳-۴-۳. هدف سوم: مقایسه عملکرد پرستاران در ساکشن داخل تراشه بیماران بخشهای مراقبت ویژه مرکز آموزشی درمانی امام خمینی شهر اردبیل در گروههای مداخله و کنترل قبل و بعد از مداخله..... ۵۳
- ۳-۴-۴. هدف چهارم: تعیین رابطه بین برخی اطلاعات دموگرافیک با سطح عملکرد پرستاران در ساکشن داخل تراشه بیماران بخشهای مراقبت ویژه مرکز آموزشی درمانی امام خمینی شهر اردبیل..... ۵۸
- فصل پنجم: بحث، نتیجه گیری و پیشنهادات پژوهش..... ۵۹
- ۱-۵. مقدمه..... ۶۰
- ۲-۵. بحث و بررسی یافتهها..... ۶۰
- ۳-۵. نتیجه گیری..... ۶۶
- ۴-۵. محدودیت های مطالعه..... ۶۷
- ۵-۵. کاربرد یافته ها..... ۶۷
- ۱-۵-۵. کاربرد در مدیریت پرستاری..... ۶۷
- ۲-۵-۵. کاربرد در بالین پرستاری..... ۶۸
- ۳-۵-۵. کاربرد در آموزش پرستاری..... ۶۸
- ۶-۵. پیشنهادات برای پژوهش بعدی..... ۶۹

۷۱	فهرست منابع
۷۶	ضمائم
۷۷	ضمیمه ۱
۷۷	رضایت نامه آگاهانه
۷۸	ضمیمه ۲
۷۸	پرسشنامه/ابزار
۸۰	ضمیمه ۳
۸۰	نامه دریافت کد اخلاق
۸۱	ضمیمه ۴
۸۱	معرفی نامه نمونه‌گیری
۸۲	ضمیمه ۵
۸۲	فرم حق مالکیت مادی و معنوی
۸۳	ضمیمه ۶
۸۳	صورتجلسه دفاع/نمره
۸۴	ضمیمه ۷
۸۴	گواهی مرتبط با مقالات مستخرج از پایان نامه

فهرست جداول

- جدول ۴-۱. فراوانی مطلق و درصدی نمونه‌های مورد پژوهش بر حسب مشخصات دموگرافیک به تفکیک گروه مداخله و کنترل ۵۰
- جدول ۴-۲. میانگین و انحراف معیار واحدهای مورد پژوهش بر حسب سن و سابقه کار ۵۰
- جدول ۴-۳. سطح عملکرد پرستاران گروه مداخله و کنترل در ساکشن داخل تراشه قبل از مداخله ۵۱
- جدول ۴-۴. سطح عملکرد پرستاران گروه مداخله و کنترل در ساکشن داخل تراشه بعد از مداخله ۵۲
- جدول ۴-۵. توزیع فراوانی مشاهدات مربوط به ارزیابی عملکرد پرستاران در ساکشن داخل نای بیماران قبل و بعد از مداخله ۵۴
- جدول ۴-۶. مقایسه میانگین و انحراف معیار عملکرد گروه مداخله و کنترل قبل و بعد از مداخله ۵۵
- جدول ۴-۷. توزیع فراوانی وجود اندیکاسیون بالینی نیاز به ساکشن داخل نای قبل و بعد از مداخله در هر دو گروه ۵۶
- جدول ۴-۸. مقایسه وجود اندیکاسیون بالینی نیاز به ساکشن داخل نای قبل و بعد از مداخله در هر دو گروه ۵۷
- جدول ۴-۹. مقایسه عملکرد گروه مداخله و کنترل قبل و بعد از مداخله بر اساس اندیکاسیونهای بالینی ۵۷
- جدول ۴-۱۰. ارتباط بین ویژگیهای دموگرافیک با سطح عملکرد نمونه های پژوهشی ۵۸

فهرست نمودارها

شکل ۱. نمودار فرایند انجام مطالعه ۴۵